

[Transcript] DS Vandaag / Hoe Mark Rutte Nederland twee keer verraste

Dit is Vandaag, de dagelijkse podcast van de standaard.

Ik ben Alexander Lippenveld.

Vorige week verbazde Mark Rutte ons al met de val van zijn regering over een migratievoorstel.

Nu doet hij er nog een schepje bovenop.

Rutte houdt het definitief voor bekeken en hij stapt uit de politiek.

De belangrijkste Nederlandse politicus van de afgelopen jaren neemt dus geen deel aan de verkieping.

Waarom houdt Rutte ermee op en wat betekent dit voor onze noorderburen?

Het is speculeerd over wat mij zo motiveren.

En het enige antwoord is Nederland.

Mijn positie daaraan is volstrekt ongeschikt.

Gisterochtend heb ik het besluit genomen dat ik niet opnieuw beschikbaar ben als leestrekker van de VVD.

Bij het aantreden na de verkiezingen van de nieuw kabinet zal ik de politiek verlaten.

En ik heb gistermiddag mijn partijvoorzitter en fractievoorzitter daarvan op de hoogte gesteld.

Dat is mijn persoonlijke afweging die losstaat van de ontwikkelingen de afgelopen weken.

Maar ik wilde u dat wel aan het begin van dit debat vertellen.

Dominik Menten van onze buitenlandredactie.

We hadden net al een podcast over maar Rutte opgenomen toen het nieuws van zijn afscheid binnenrolde.

Dus ja, we moesten opnieuw beginnen. Dit is wel een verrassing van formaten.

Allowel, vanaf de val van zijn kabinet, vorige week vrijdagavond werd gespeculeerd over wat Rutte gaat nu doen.

Gaat hij inderdaad nog eens opnieuw naar die verkiezing getrokken?

Gaat hij opnieuw proberen de VVD een verkiezingsoverwinning te geven of gaat hij ermee stoppen?

Die vraag circuleerde wel heel erg hier in Nederland.

Ook omdat toch heel veel Nederlanders met het gevoel rondlopen

dat ze nu echt wel tijd was voor voor maar Rutte om te stoppen.

Dus als hij nog aanblijft tot de nieuwe verkiezingen, in november waarschijnlijk,

dan zal hij na 13 jaar premier zijn geweest van Nederland.

Ja, dat is een record. Dus geen enkele premier heeft hem dat voorgedaan.

Maar je had wel erg het gevoel bij veel Nederlanders.

Het is tijd voor verandering.

Er was afgelopen weekend nog een kleine peiling en daaruit bleek dat drie kwart van de Nederlanders zei

het is nu wel genoeg geweest, het is tijd voor verandering.

En ik denk dat hij dat eigenlijk ook wel wil beseffen.

Je moet niet onderschatten, maar Rutte voelt wel heel goed de polslag van de Nederlandse samenleving aan.

Dus ik denk dat hij dat ook wel stilaan, dat hij stilaan tot dat besef was gekomen.

Ja, laat ons even terug spoelen naar vorige week, hij liet zijn regering Rutte Vier vallen.

Het is geen geheim dat de coalitiepartners heel verschillend denken over migratiebeleid.

En vandaag moeten we helaas de conclusie trekken dat die verschillen onoverproefbaar zijn.

Wat was er juist aan de hand?

[Transcript] DS Vandaag / Hoe Mark Rutte Nederland twee keer verraste

Ze waren al lang aan het debateren of aan het proberen een strenger asielbeleid in te vloelen. En die onderhandelingen liepen al een tijdje.

Vorige week, heel plots, het was in de Koensdagavond, kwam Mark Rutten op dat overleg dat al bezig was, dat al maanden bezig was, met een nog wel fors voorstel.

Fors in de zin van dat hij wist dat de coalitiepartners heel moeilijk te aanvaren zou zijn. Zeker die Christen, jullie, de kleinste partij zouden dat nooit kunnen pikken. Eigenlijk, hij stelde dus voor om twee categorieën asielzoekers te creëren. Degenen die het land ontvluchten om willen van persoonlijke redenen, vervolging, politiek, vervolging, maar ook oegensgeaardheid.

En die zouden meer recht te krijgen dan asielzoekers die een land ontvluchten wegens oorlogstoestanden. Dat zijn de Ukrainers.

Het ging dan vooral over de gezinshereniging. Die oorlogsluchtelingen zouden minder recht hebben op gezinshereniging. En dat was voor de Christenunie echt een brug te ver. En Mark Rutten wist dat heel goed.

Dus iedereen vroeg zich toen af van waarom doet hij dat nu? Waarom probeert hij de boel te forceren? Want dat heeft eigenlijk nooit gedaan.

In al die jaren dat hij premier is geweest, is hij altijd de man geweest die vooral het kabinet vooropstelde, die het kabinet wilde bijhouden, die vooral wilde dat Nederland geregeerd werd en die daarvoor zijn de programma-punten van zijn eigen partij, de VVD, soms wel eens aan de kant te schuiven.

Maar nu deed hij het dus niet, hij deed helemaal het omgekeerde. Hij ging veilig voluit voor het standpunt van de VVD. Hij werd eigenlijk niet de premier, maar de partijleider in dat overleg. En ja, dat was vreemd.

En hij heeft dat ook dan doorgedrukt, want het is twee dagen water, vrijdagavond, is dat die regering gevallen omdat hij niet wilde inbinden en ook omdat de Christenunie niet wilde inbinden. Migratie is een groot en belangrijk onderwerp, zowel politiek als maatschappelijk. Nu we op dit thema, op dit belangrijke onderwerp, niet tot overeenstemming kunnen komen hebben we ons in de minister-raad moeten beraden over de ontstaande situatie en gezamenlijk geoordeeld dat het politieke draaflak onder de coalitie is weggefallen. Dat is zeer betruerswaardig.

Maar het is tegelijkertijd een politieke realiteit, maar we niet omheen kunnen. Dus ja, hij heeft eigenlijk heel snel de snekker uit de coalitie getrokken.

Ja. Dat is vreemd. Dus dat heeft hij voordien eigenlijk nooit zo gedaan. Hij was eigenlijk, ja, hij heeft gezien als de politieke pragmaticus, de survivor die alles deed om toch maar die regering over en te houden.

[Transcript] DS Vandaag / Hoe Mark Rutte Nederland twee keer verraste

Ja, geen ideoloog, dat was hij zeker.

Niet waarom, waarom deed hij dat dan?

De snekker er nu uitrekken.

Ja, ja.

Ja, de bevraging was toch altijd af.

Ja, want er waren theorieën die de afgelopen dagen de ronde deden die nu eigenlijk helemaal naar de vuilnisbak kunnen, denk ik.

Ja, dus de theorie was eigenlijk dat hij bezweest aanstuurde op een val van zijn regering omdat hij nieuwe verkiezingen wilde, omdat hij het gevoel had de VVD, mijn partij, gaat hier willen.

En dan kan ik een nieuwe regering vormen die veel rechts er is, die over rechts gaat regeren met de rechtse partijen, terwijl hij nu met een centrum regering zat, waarin ook de meer links-oriënteerde partijen zaten, zoals deze 60-ig en Christen-Uni, en dat hij daarvan af wilde.

Waarschijnlijk is dat nog altijd wel zo, hoor.

Dus hij is ervan overtuigd dat Nederland nu nood heeft aan een weer rechtsbeleid, dat de Nederlanders dat willen.

Maar het vreemde is, uit vreemde, ja, hij gaat het nu zelf niet meer doen, hij laat het aan een opvolger.

De vraag is bij de VVD, wie gaat dat worden?

Want dat is altijd het probleem geweest.

Hij is aan 13 jaar premier geweest,

voordien was hij ook al de strekste man binnen de VVD,

en hij heeft eigenlijk nooit gezorgd voor een natuurlijke opvolger.

Hij staat nu ook niet echt klaar.

Er is niemand die waarvan iedereen zegt,

ah ja, dat was nu de man of de vrouw,

die Mark Rutte kan opvolgen als leider van de VVD.

Dus ja, wat hij nu gedaan heeft,

heeft hij ons eigenlijk twee keer verrast.

Hij heeft twee keer iets redelijk impulsief gedaan, blijkbaar.

En dat heeft hij voor die nooit gedaan.

Nadien zei hij in de wandelgangen van de Tweede Kamer, het voelt goed.

Ik denk dat dit het goede moment is

om het stukje door te geven, dat voelt goed.

Was hij het misschien gewoon be, Dominik?

Misschien wel, ja.

Je mag dat toch ook niet onderschatten,

dus 13 jaar het land leiden, Nederland is geen klein land,

Nederland is een moeilijk land,

met een politieke cultuur die hard is.

Ook de maatschappelijke debatten in Nederland zijn hard,

het is een gepolariseerd land geworden in al die jaren,
met heel veel politieke versnippering ook,
met heel veel nieuwe partijen die plotseling opdoken,
groot werden, weer klein werden.
De politieke grondstroom in Nederland
is de voorbije jaren enigrechts geworden.
Dat was ook de kritiek van de linkse partijen.
Er is toch weinig verbindend in de Nederlandse politiek.
Iedereen roept en schreeuwt naar elkaar,
luistert nodig of naar elkaar.
En misschien weegt dat wel op hem op de duur.
En heeft hij dan toch maar besloten,
want ja, het is genoeg geweest.
Hij beseft ook wel, denk ik,
dat de tijd is voor iemand anders.
Wat gaan we onthouden van Marc Rutte, Dominik,
wat is zijn erfenis?
Hij is zeker een getalenteerd politicus,
anders hou je het in 13 jaar vol.
Hij is in de eerste plaats bovenal
een pragmaticus geweest al die jaren.
Hij is geen ideoloog.
Hij heeft dat ook altijd gezegd.
Dat was een bekende boutade van hem
van als je een visie nodig hebt,
dan moet je niet bij mij zijn,
maar dan moet je daar de ooghaarts gaan.
Hij wil de Nederland eigenlijk ook besturen
als een soort van bedrijf.
Hij is een liberaal,
hij is eerder een rechtse liberaal.
Hij wil eigenlijk vooral dat het economisch goed ging,
dat Nederland draaide.
Dat is eigenlijk het belangrijkste.
Daar is hij toch wel,
heel goed in geslaagd, denk ik.
Daar is hij zeker goed in geslaagd.
Nederland blijft nog altijd,
vind ik, een goed draaiend land.
Nederlanders vinden dat de economie
misschien aan zichzelf minder.
Die economie,
dat is eigenlijk altijd belangrijkst
geweest voor hem.

Maar dat heeft ook wel geleid
dat hij dik wil meer sociale problemen
dat hij wat onder de mat werd geveegd,
dat er heel hard werd geregeerd,
dat er weinig,
toch veel minder dan in België,
sociaal bewust zijn was,
dat mensen die het wel moeilijker hadden,
die werden,
die kregen het ook moeilijker,
daar had de politiek minder, minder
bekoppigd in zich daar minder over.
Dus als je in de problemen kwam in Nederland,
dan kwam je ook wel echt in de problemen.
Er zijn een aantal schandalen geweest,
bijvoorbeeld de bekendste,
waarvoor zijn zijn vorige kabinet,
dus Rutte Drie is gevallen,
was die toeslagenaffaire.
Dat ging over sociaal zwakere mensen,
die ik was met de migratie achter de grond,
die werden op een bepaald moment beschuldigd
van fraude met kinderbijslag.
Onterecht bleek achteraf,
maar veel van die mensen
hebben een houdekwijd geraakt,
soms geweest in een huiskwijd geraakt,
omdat men dat eerst niet wilde toegeven.
De politiek had daar veel te weinig oog voor,
en dat altijd maar ging over
Nederland moet bestuurd worden,
we moeten vooruit.
Begond het ook de financiële crisis
van de jaren 2010,
toen heeft Nederland heel, heel hard bezuinigd
om die economie op orde te houden,
die economie kwam dan ook wel op orde,
maar heel veel mensen hebben het
toen heel moeilijk gekregen
en die hebben daar een zware prijs voor bekaald.
Dus dat was ook wel
een beleid van Rutte,
een beleid van Nederland.
De economie staat voorop,

[Transcript] DS Vandaag / Hoe Mark Rutte Nederland twee keer verraste

alles daarom is een beetje bijkomstig.
Dus dat wordt ook wel erg
verweten, zeker door die
linkse partijen, alhoewel hij daar ook
mee bestuurd heeft.
Rutte II was een kabinet
samen met de P van de A,
maar ook toen kreeg de P van de A
heel erg de kritiek
dat ze meegestatten
in dat neoliberale
beleid,
die ze wel vooropstelden.
En de P van de A heeft daar
ook een heel zware prijs voor betaald.
De Socialdemocratische Kiezers
hebben toen de P van de A
echt massaal afgestraft
bij de verkiezingen.
Hoe komt het dat
dat Mark Rutte nooit zelf is
afgestraft, zijn bijnaam is Teflon Mark,
alles glijdt van hem af.
Hoe heeft hij dat klaar gekregen,
want die toeslagenaffaire,
dat is echt wel iets waar je politiek
decimeert kan worden toch?
Absoluut niet, dat is blijft vreemd.
Waarom?
Omdat hij ook wel een heel sympathieke man is.
Hoe draait of keert.
Hij lacht altijd,
hij komt altijd goed over.
Dat spreekt de Nederlanders wel aan.
Plus ook ja,
hij moest in de eerste plaats zijn kiezers zijn
rechserliberalen.
Dus dat sociale aspect is voor
iets minder belangrijk.
Dus op dat vlak vinden zij het ook minder belangrijk.
Goed als premier moet je breder recruten
dan enkel je achterman.
Dus daar werd hij dan ook op een of andere manier voor
geapprecieerd, dat hij toch altijd wel

die verbindende figuren was.
En dat kon hij ook wel,
dus hij was die verbindende figuren.
Dus ook dat,
dat heeft meegespeeld,
dat hij het zolang heeft kunnen volhouden.
Goed, er komen nu
verkiezingen waarschijnlijk
in november, je bent al zonder Mark Rutte.
Wat moeten we verwachten Dominique?
Een grote factor die plots wegvalt.
Ja, klopt. Zeker voor zijn partij,
de VVD.
Dat was ook afgelopen weekend nog
een klein pijling van de Nederlanders.
In het algemeen zijn hem wel beu,
zijn hem een beetje op hem uitgekeken.
Maar bij de VVD-kiezers
vinden hem nog altijd,
de meest geschikte figuren
om lijsttrekker te zijn voor de VVD.
Dus zoals ik net zei,
er staat niet echt een
natuurlijk opvolger klaar.
Die uit die pijling kwam
als als Mark Rutte
toch zo stoppen wie er dan wel moest doen
is Klaas Dijkhoff,
vroeger een minister geweest,
maar die zit nu ook weer wat uit de politiek.
Gaat hij terugkomen,
dat weet ik niet.
Ik denk dat ze bij de VVD
toch ook goed moeten gaan nadenken
van wie kunnen we nu als sterke figuren
naar voorschuiwen.
Dat kan wel eens ook tot problemen leiden
binnen die partij,
maar ook in het Algemeen.
Dus de factor van Mark Rutte valt weg.
Hij was ook bij de laatste verkiezingen,
dus twee jaar geleden haalt hij nog altijd
om in een voorkeurs te stemmen.
De tweede man was Pieter Omtzigt.

Dat was in de vroegere CDA.
Hij is dan boos uit die partij gestapt
om willen van de toeslagenaffaire,
omdat hij voelt dat zijn partij
dat heel veel fouten had gemaakt.
Dus Pieter Omtzigt is een heel populair politieke zoek,
maar die is nu alleen in de kamer.
Die heeft er nog niet echt een partij.
Dus ook een vraag gaat hij meedoen
met die verkiezingen.
Dus het worden heel rare verkiezingen.
Wie dat er denk ik daar
misschien het meest gaan profiteren is,
de Boerbruggerbeweging
van Caroline van der Plas,
die wat op niets is gekomen
en begin dit jaar bij de provinciële Staten
verkiezingen plotseling de grootste partij was.
Wij ontploffen hier helemaal.
Echt zo.
Wij ontploffen 19%
ver voor de VVD.
Dus Caroline van der Plas
is populair.
Zij heeft ook iets wat Mark Rutten had,
maar op een heel andere manier dan.
Zij spreekt ook wel die taal
van de gewone Nederlander.
Zij voelt heel goed die onderbuik
van zeker het Nederlandse platteland aan.
De harde iskoer is heel erg anti-den Haag,
anti-debubbel, anti-deelite van den Haag.
En dus in de landelijke provincies
van Nederland,
daar woorden ook heel veel mensen.
Overijssel,
Groningen, Gelderland,
Noorden,
Noorden uit Oosten van Nederland
daar is ze heel erg populair.
Dus ik denk dat zij daar wel
dan kan profiteren.
Uit de peilingen op dit moment
geven aan dat haar partij

de Boerburgbeweging,
samen met de VVD de grootste kans hebben is
om de grootste partij te worden.
Maar dat was nog in het idee van
zekerheid die er nu inkomt.
Dan zou ik denken
de kans is heel groot
dat de Boerbürgerbeweging
gewoon de grootste partij wordt
en dat we premier Caroline krijgen.
Ja, de tweeker heeft nog gezegd
dat zij zich daar nog niet klaar voelt
om premier te worden, dat dat niet haar bedoeling is
om dat te zijn.
Het is een partij die in al wat jaren bestaat
dus er is heel weinig ervaring in.
Dus dat is wel een risico natuurlijk.
Dus het is echt afwacht.
Links is er natuurlijk ook
een niet te onderschatten factor
in Nederland.
Wat gaan zij nu doen?
Links heeft een probleem
al enkele jaren in Nederland.
Links is ook gefragmenteerd
er zijn verschillende linkse partijen
maar wat er nu wel aan de gang is
dat de twee belangrijkste linkse partijen
de P van de A en Groen links
dat die willen gaan samenwerken.
Dat hebben ze dit weekend nogmaals a-gekondigd.
Dus de partij Leiding heeft gezegd
dat we willen met één lijst
naar de verkiezingen gaan
met één lijsttrekker ook
en dan wordt de dame van Frans Timmermans genoemd
de vissen voorzitter aan de Europese Commissie.
Echt een zware gewicht ook in Nederlandse politiek
een P van de Aar
wat die eigenlijk
in zijn rol van vissen voorzitter
van de Europese Commissie
de Green Deal uitraagt.
Dus die ook een hele Groen-imago heeft

en die bij de laatste Europese verkiezingen heel goed gescoord heeft.
De P van de A was toen de lijsttrekker van de P van de A en heeft toen de P van de A eigenlijk een heel goede resultaat gegeven.
Dus zijn dame wordt genoemd.
Dus als hij dat wil doen dat zou een factor van belang ook kunnen worden.
En wat is die kans dat hij het wil doen want hij is wel de de pause van de Green Deal.
Hij is heel belangrijk in Europa.
Hij is de sterke man naast Ursula van der Gleijen in die commissie.
Die commissie loopt ook op zijn einde.
In de unie volgend jaar zijn er ook Europese verkiezingen en de Europese commissie stopt er.
Dus ik sluit hem hieruit dat Frans Temmermans dat wil doen dat hij wel terugkeren naar Nederland.
Omdat, ik zeg het zijn termijn loopt ook stil aan ten einde.
Nu de vraag is nog wel tijd of de basis van GroenLinks en de P van de A daarmee akkoord gaan met die ingemaakte lijsttrekker want zij moeten zich daar ook nog over uitspreken.
Je voelt wel dat er bij de basis dat het enthousiasme daarvoor iets kleiner is.
Dat ze hebben de klemtoonde toch graag dat er toch wel nog altijd een verschil is tussen een GroenLinks-programma en een P van de A-programma.
Maar als het echt doorgaat dit plan dan gaat die ingemaakte lijst wel een factor van belang worden.
Nu wordt gezegd dat die tussen 20 en 21 segels kan halen.
Daarmee zou ze toch wel weer benauwen groot worden als de VBD en de BBB.
Dus daar wordt wel daar geen kijken ook natuurlijk.

[Transcript] DS Vandaag / Hoe Mark Rutte Nederland twee keer verraste

Nog even over Rutte.
Wat gaat hij nu doen, Dominik?
Onduidelijk.
Ik denk niet dat hij gevraagd gaat worden
voor ergens een internationale
politieke functie.
Er werd al gespeculeerd over
Navobas als Stoltenberg
op het eindjaar stopt.
Maar ik denk niet dat hij daar is hij niet in geïnteresseerd.
Er is hij nooit echt in geïnteresseerd geweest.
Ook op Europees niveau,
voorzitter van de Europese Raad
heeft hij voor dienen ook al eens afgeslagen.
Hij is niet in geïnteresseerd en niet.
Er wordt al gespeculeerd dat hij gewoon lesgeven
dat hij aan de universiteit gaat werken.
Dat is ook het vreemde van de man.
Het speciale van de man,
dat maakt hem ook een beetje uniek.
Dat deed hij eigenlijk ook als premier al.
Hij gaf gastcolleges aan.
Dus hij vindt dat belangrijk,
contact hebben met studenten,
met mensen, zijn kennisvatoren geven.
Dus dat deed hij al.
En misschien gaat hij dat verder doen.
Dus ergens in die richting misschien niet te doen.
Tot slot moeten we
jaloers zijn op een premier als Mark Rutte,
Dominique of niet.
Het is dubbel, he.
Ik blijf hem wel
iemand die 13 jaar volgehouden heeft in Nederland.
Een moeilijk land.
Om te besturen, dat kan je wel iets.
En ik zeg het, als mens,
vind ik hem een mooie man.
Met de hart denk ik nog altijd op de juiste plaats.
Dus hij is zeker
een Europees politicus van formaat geweest.
Dat wel.
Hij heeft altijd gezegd van
Nederland,

[Transcript] DS Vandaag / Hoe Mark Rutte Nederland twee keer verraste

komt bij mij op de eerste plaats.
Je voelt ook in die Europese kringen.
Omdat hij daar al zo lang was,
was het respect voor hem
altijd, maar hij is altijd wel
groter geworden.
Hij werd wel heel erg ooster jeugd genomen.
Dat is hij iets.
Goed, Dominique.
Dank je wel.
Graag wel.
Dit was vandaag
het bedankt voor het luisteren.
Volg ons op Spotify, Apple podcast
of eender welk ander podcast platform.
In onze gratis FDS podcast
kan je niet alleen ons werk beluisteren,
maar ook de beste podcast tips
terugvinden.
Alle credits van de podcast die je netwoordde,
vind je op standaard.be,
Schijne Streep podcast.
Reageren kan via podcastatstandaard.be.
TV Gelderland 2021